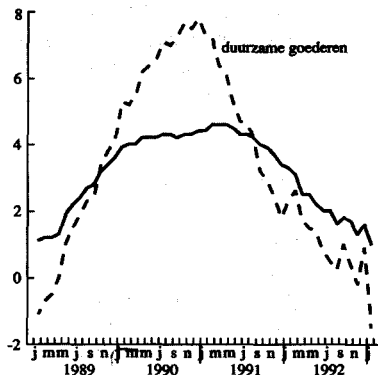

Consumptie

Het volume van de binnenlandse gezinsconsumptie was in januari 3% kleiner dan in dezelfde maand van 1992. Veruit de sterkste daling werd gemeten bij de consumptie van duurzame goederen (-17%) en binnen deze categorie bij de personenauto's. De sterke daling in de aankopen van personenauto's volgt op een forse stijging in december vorig jaar. Ook bij veel andere duurzame goederen werden volumedalingen geconstateerd (onder meer kleding en textiel, woninginrichting en optische en fotografische artikelen). Het volume van de consumptie van voedings- en ge-

Figuur 1. Binnenlandse consumptie gezinnen, volume, % maandmutaties van voortschrijdend 12-maands gemiddelde

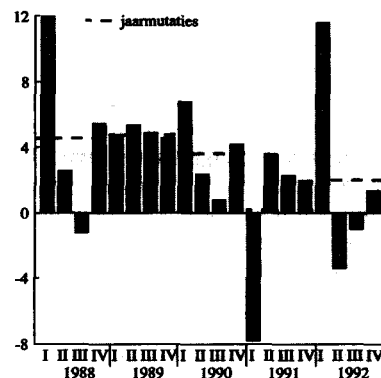

notmiddelen daalde in januari met 2%. De voor prijsveranderingen gecorrigeerde uitgaven aan de overige goederen en diensten namen in januari met 1% toe. Ook dit groeicijfer is relatief laag. Onder invloed van de milde weersomstandigheden nam hier de consumptie van de categorie verwarming, verlichting en water met 4% af.

Investerings

Het volume van de totale bruto investeringen in vaste activa in het vierde kwartaal van 1992 was 1,4% groter dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Hiermee kwam de groei over 1992 als geheel uit op 1,8%. De bedrijfsinvesteringen in vaste activa (veruit de grootste categorie) lieten in de loop van 1992 een wisselend

Figuur 2. Bruto investeringen in vaste activa, volume, procentuele kwartaalmutaties t.o.v. voorgaand jaar

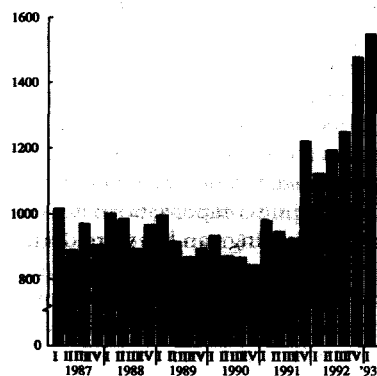

beeld zien. In het eerste kwartaal werd, mede onder invloed van de milde winterse omstandigheden, een relatief forse groei gerealiseerd. In de twee daarop volgende kwartalen nam het investeringsvolume af (steeds vergeleken met hetzelfde kwartaal van 1991). In het laatste trimester waren de investeringen 1,4% groter dan een jaar eerder. Een belangrijke bijdrage aan deze groei werd geleverd door de investeringen in (weg)vervoermiddelen. Ook het volume van de investeringen in woningen was hoger, de investeringen in gebouwen kwamen daarentegen lager uit. De overheid investeerde vorig jaar 2,7% meer dan in 1991. In het vierde kwartaal was de stijging 1,6%.

Faillissementen

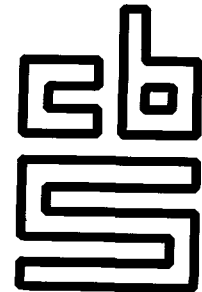
Het aantal uitgesproken faillissementen bedroeg in maart 635, een stijging van 53% ten opzichte van maart 1992. Over de eerste drie maanden van 1993 werden 1.550 faillissementen uitgesproken; een toename van 38% ten opzichte van het eerste

Figuur 3. Aantal faillissementen

kwartaal van vorig jaar. Deze stijging overtreft de groeicijfers van elk van de kwartalen van 1992. Het aantal uitgesproken faillissementen bereikte in 1982 een top. Na een lange periode van daling begon het aantal uitgesproken faillissementen in 1991 te stijgen. In 1991 bedroeg de groei 16% en vorig jaar 24%.

In deze jaren was er overigens nog wel economische groei (gemeten aan de volume-ontwikkeling van het bruto binnenlands product), maar deze was duidelijk lager dan in de voorgaande jaren. De meest recente cijfers voor het eerste kwartaal van 1993 tonen aan dat aan de stijgende tendens van het aantal uitgesproken faillissementen nog geen eind is gekomen.

Consumentenvertrouwen

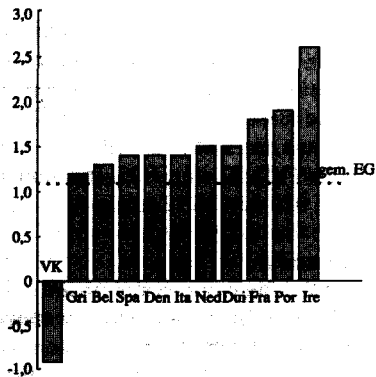
Volgens de uitkomsten van het Consumenten Conjunctuuronderzoek is het vertrouwen van de consument in de ontwikkeling van de economie in april niet verder gedaald. Op de vijf vragen die aan de indicator van het consumentenvertrouwen ten grondslag liggen, werden per saldo 26% meer negatieve dan positieve antwoorden gegeven. In maart gold dit voor 27% van de antwoorden; dit was het laagste cijfer na januari 1984. De beantwoording van de twee vragen naar de algemeen economische situatie, samengevat in de indicator van het economisch klimaat, was in april per saldo minder negatief dan in maart (resp. -59% en -64%). De beantwoording van de twee vragen naar de eigen financiële situatie en de vraag of de tijd gunstig wordt geacht om grote aankopen te doen, wordt samengevat in de indicator van de koopbereidheid. Deze gaf in april een verslechtering te zien ten opzichte van maart (resp. -4% en -2%).

Buitenland

Bruto binnenlands produkt

Het volume van het bruto binnenlands produkt (bbp) in 1992 was in Nederland 1,5% groter dan een jaar eerder. Dit cijfer lag voor het vierde achtereenvolgende jaar boven het groeicijfer van de twaalf landen van de EG als geheel, zie figuur 4.

Figuur 4. Procentuele groei van het bbp, volume, 1992 t.o.v. 1991

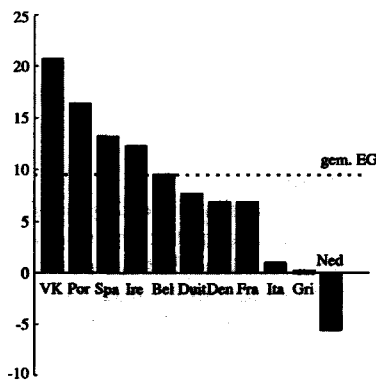

Binnen de EG is het Verenigd Koninkrijk (VK) het enige land waar in 1992 een daling van het bbp werd gemeten. In de overige landen lagen de groeipercentages dicht bij elkaar (tussen 1% en 2%). In de meeste EG-landen was de groei in 1992 lager dan in 1991. Frankrijk was hier een uitzondering, terwijl in het VK de daling van het bbp over 1992 geringer was dan over 1991.

Werkloosheid

Het aantal werklozen volgens de definitie van het International Labour Office (ILO) lag in Nederland verleden jaar 5% onder het aantal van 1991, zie figuur 5. Nederland neemt met deze daling binnen de landen van de EG een uitzonderingspositie in. In de EG als geheel steeg de werkloosheid volgens de ILO-definitie in 1992 met bijna 10%. Uitschieter met een stijgingspercentage van meer dan 20% was ook hier het VK. In de afgelopen twee jaar is het aantal werklozen in dat land met meer dan de helft toegenomen. Ook in Portugal, Spanje en Ierland lag de toename van de werkloosheid verleden jaar boven het EG-gemiddelde. De stijging van 8% in Duitsland (excl. de voormalige DDR) volgt op een forse daling in

Figuur 5. Procentuele groei van de werkloosheid (ILO-definitie), 1992 t.o.v. 1991

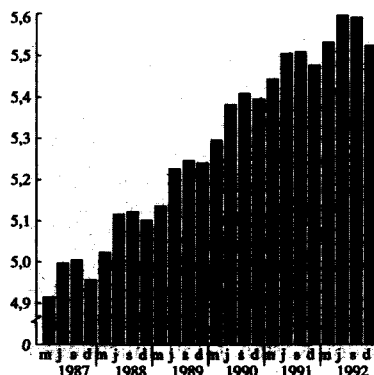

1991 (-12%). (N.B. Volgens de ILO-definitie gelden als werkloos personen van 14 jaar en ouder zonder werk die betaald werk zoeken en daarvoor onmiddellijk beschikbaar zijn. Er wordt dus niet de eis gesteld van inschrijving bij een arbeidsbureau.)

Focus: Verslechtering arbeidsmarkt in 1992

Het aantal banen van werknemers in het vierde kwartaal van 1992 was 48 duizend hoger dan in hetzelfde kwartaal van 1991. Dit is het laagste groeicijfer sinds 1984. In de eerste drie kwartalen van vorig jaar lag de groei nog rond de 90 duizend. Dit blijkt uit uitkomsten van de Kwartaalstatistiek Werkzame Personen. Gemiddeld bedroeg in 1992 het aantal banen van werknemers 5,6 miljoen; dit is 82 duizend (ofwel 1,5%) meer dan in 1991. Deze stijging blijft duidelijk achter bij de jaarlijkse groei in de periode 1985-

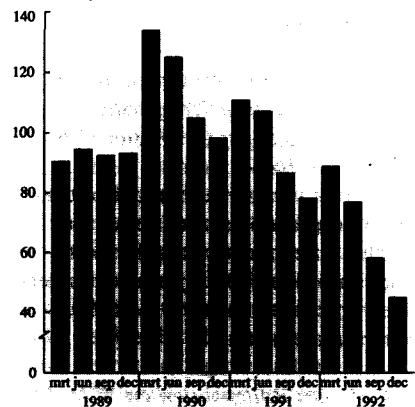
Figuur 6. Banen van werknemers, ultimo van de maand, mln.

1991 (gemiddeld 123 duizend ofwel 2,5%).

Binnen de onderscheiden bedrijfstakken deden zich in 1992 uiteenlopende ontwikkelingen voor. In de industrie en de bouwnijverheid daalde het aantal banen voor het tweede opeenvolgende jaar. Een groei deed zich voor in vrijwel alle dienstverlenende bedrijfstakken. Vooral in de zakelijke dienstverlening, de horeca en de gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening nam het aantal banen relatief fors toe.

Figuur 7. Vacatures, ultimo van de maand, x 1000

De arbeidsvraag bestaat uit bezette banen en vacatures. De ontwikkeling van het aantal vacatures wijst eveneens op een verslechtering van de arbeidsmarkt in 1992. Eind december vorig jaar stonden 45 duizend vacatures open bij particuliere bedrijven en instellingen, het laagste aantal na 1984. Dit blijkt uit uitkomsten van de Vacature-enquête. In de laatste drie kwartalen van vorig jaar was het aantal vacatures gemiddeld 30 duizend lager dan in dezelfde kwartalen van 1991. In het eerste kwartaal van 1992 en in elk van de kwartalen van 1991 was het aantal vacatures ongeveer 20 duizend lager dan een jaar eerder. Gemiddeld bedroeg in 1992 het aantal vacatures 67 duizend. Dat is bijna 30 duizend (ofwel 30% minder) dan in 1991. In alle onderscheiden bedrijfstakken nam het aantal vacatures vorig jaar af. De daling was het grootst in de bedrijfstak handel, horeca en reparatiebedrijven.

Deze bijdrage is ontleend aan het *Conjunctuurbericht*, nr. 4-93, dat wordt samengesteld door de hoofdafdeling Nationale Rekeningen van het CBS.